

Het infoboard veehouderij geeft inzicht in de cijfers over de veehouderij in Noord-Brabant van 2005 tot 2020. Er zijn drie thema's:

INDEX

STALEMISSIE

IMPACT OP DE OMGEVING

DIERAANTAL

STALEMISSIE

Waar de totale landbouw- en voedselsector in Brabant economisch sterk en robuust is, wordt de primaire sector in rap tempo kleiner, zoals te zien is in het aantal bedrijven.

De productiecapaciteit neemt echter niet af als gevolg van schaalvergroting. Deze strategie van schaalvergroting om bij krimpende marges het inkomen in stand te houden, stelt vooral de middelgrote (gezins-)bedrijven voor grote uitdagingen. Dit heeft geleid tot intensief gebruik van de grond en tot niet- grondgebonden productie met effecten voor de leefomgeving. De belangrijkste drie zijn ammoniak, geur en fijnstof. Lokale, regionale en landelijke overheden proberen deze emissies te verminderen. Voor het berekenen van de stalemissie is het Bestand Veehouderijbedrijven ([BVB](#)) gebruikt waarin de vergunde situatie van de bedrijven is opgenomen.

INDEX

STALEMISSIE

IMPACT OP DE OMGEVING

DIERAANTAL

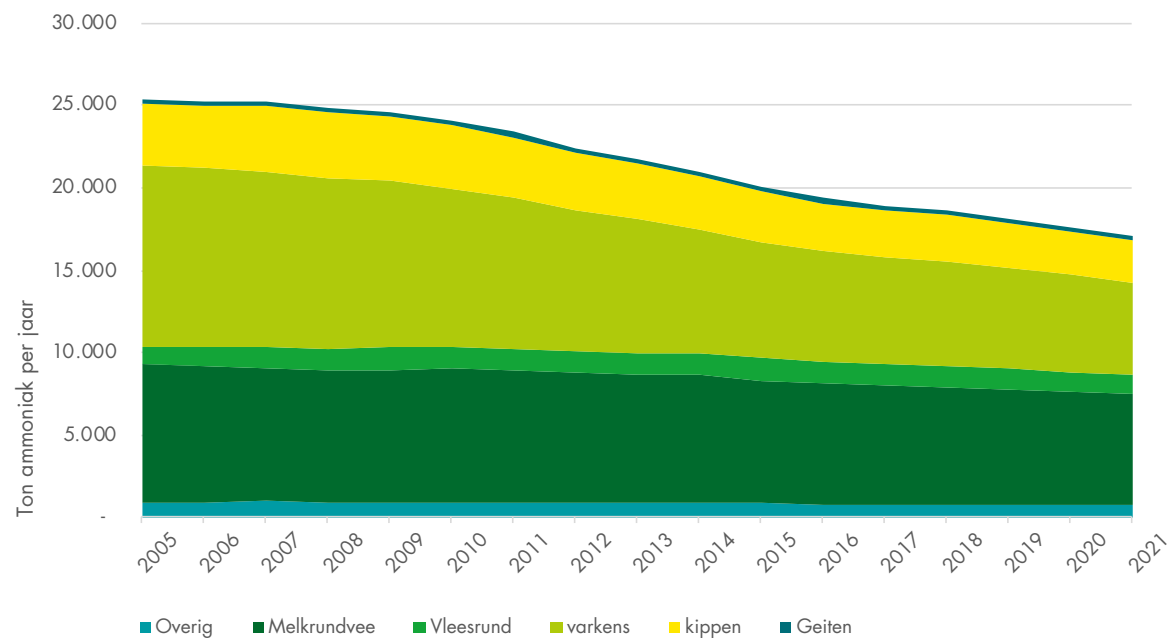
Ammoniak

Ammoniak heeft een vermestende en verzurende werking. Vooral de natuur heeft hier last van, omdat soorten verdwijnen die hier niet tegen kunnen. Maar er zijn ook onderzoeken die ammoniak koppelen aan negatieve effecten op de gezondheid van mensen. Verhoogde concentraties ammoniak leiden na enige tijd ook tot verhoogde concentraties secundair fijnstof. Sinds 2010 wordt het gebruik van emissiearme huisvestingssystemen door de provincie gestimuleerd.

Wat opvalt, is dat vooral bij kippen, melkrundvee en varkens de ammoniakemissie een dalende trend zichtbaar is. En dat emissie van geiten niet veel meer is veranderd.

Tot 2021 is ongeveer een derde van de vergunde ammoniakemissie afkomstig van varkens en een derde van melkvee.

Ammoniakbelasting per sector

INDEX

STALEMISSIE

IMPACT OP DE OMGEVING

DIERAANTAL

Geuremissie

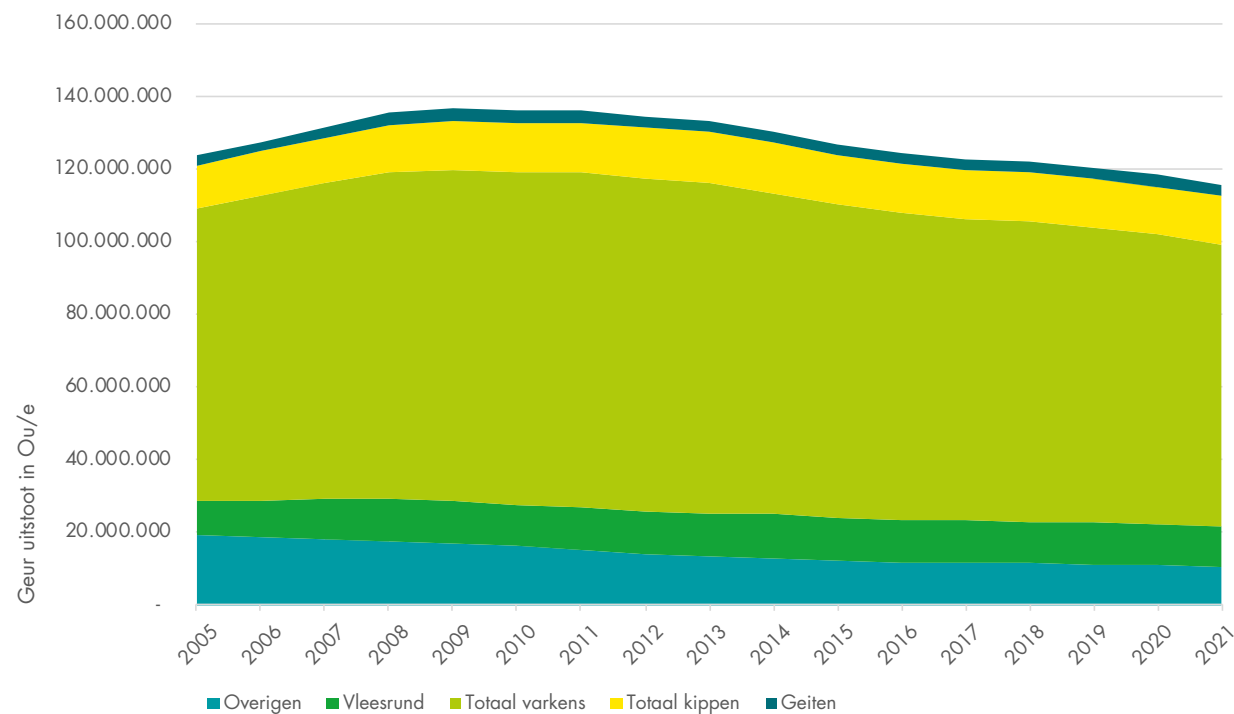
Vanaf 2005 konden er meer dieren gehouden worden doordat wetgeving dit niet in de weg stond. Voor verschillende diersoorten, zoals melkvee, zijn geen geuremissiefactoren opgesteld. Die kunnen dus niet worden getoond worden in de grafiek.

De onderstaande grafiek beschrijft de geuremissie. De emissie is in trends weergegeven. De meeste vergunde geuremissie is afkomstig van de varkenshouderij. Door de manier van huisvesting en de gebruikte stal technieken om emissie terug te dringen is een lichte daling te zien.

In 2018 zijn de geuremissie factoren van bestaande combi-luchtwassers aangepast. Daarmee is in deze berekening rekening gehouden alle cijfers zijn met terugwerkende kracht gecorrigeerd.

Tot 2021 is de varkenshouderij goed voor bijna driekwart van de vergunde geuremissie. Tien procent komt voor rekening van pluimvee.

Trends in geuruitstoot per sector

INDEX

STALEMISSIE

IMPACT OP DE OMGEVING

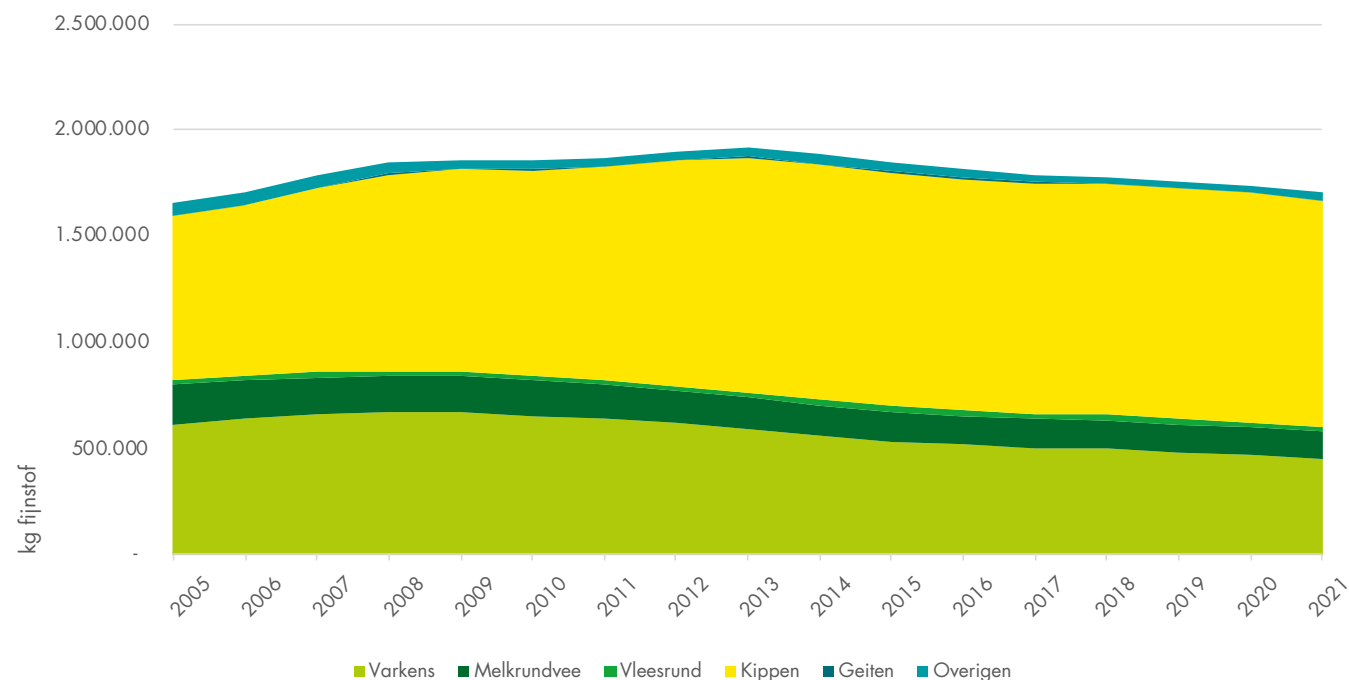
DIERAANTAL

Fijnstof

Omdat veehouderijen bijdragen aan de totale fijnstofconcentratie, net als industrie en verkeer, draagt de veehouderij bij aan schadelijke gezondheidseffecten van fijnstof.

De concentratie van fijnstof op een bepaalde plek wordt in de eerste plaats bepaald door de 'continentale deken' van fijnstof die op dat moment over West-Europa ligt. Daar bovenop komt het fijnstof van regionale bronnen. Tot slot dragen lokaal specifieke bronnen zoals emissie uit nabij gelegen stallen bij. Uitgesmeerd over heel Nederland is de bijdrage van de Nederlandse veehouderij klein. Maar lokaal (zoals nabij stallen) en regionaal (zoals in veehouderijgebieden) is de bijdrage groter en varieert tussen circa 5 en 50 procent.

Ontwikkeling in fijnstofuitstoot per sector

De grafiek hierboven laat de fijnstofemissie zien van de veehouderij in Brabant. De vergunde fijnstofemissie is gedaald bij varkens en toegenomen bij kippen. Deze toename wordt veroorzaakt door de verandering van legbatterijen naar scharrelhuisvesting. De afname bij de varkens komt doordat de maatregelen zoals luchtwassers vaak fijnstof goed kunnen afvangen.

INDEX

STALEMISSIE

IMPACT OP DE OMGEVING

DIERAANTAL

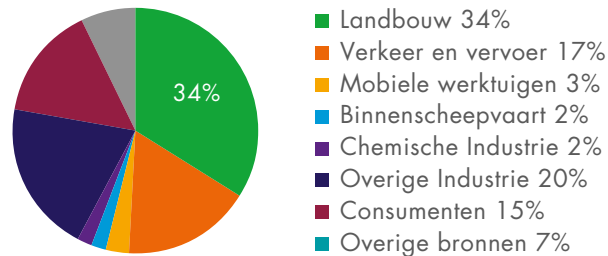
IMPACT OP DE OMGEVING

Fijnstof: PM10 concentratie

De fijnstofemissie uit veehouderij is voornamelijk PM10. Landelijk wordt er gestuurd op de fijnstofemissie door het Besluit emissie arme huisvesting. In het [Besluit emissiearme huisvesting](#) worden de normen voor fijnstof opgenomen. De meeste PM10 knelpunten worden veroorzaakt door veehouderij. Een knelpunt is een locatie waar meer dan 35 dagen een overschrijding van de fijnstof concentratie norm is. In Brabant de concentratie PM10 het hoogst rondom de Peel.

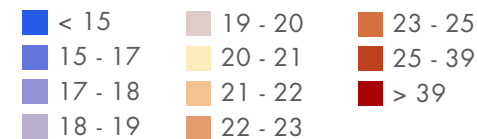
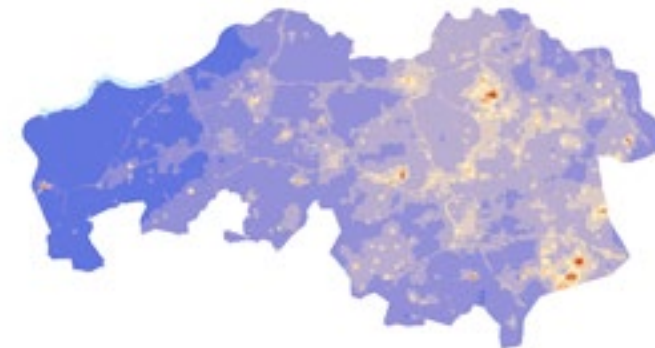
Wat draagt Brabantse uitstoot bij?

Brabantse emissie primair fijnstof 2018 (PM₁₀ - 4,1 Kton)

Wat adem je in / wat zit er in de lucht (2019)?

Concentratie fijnstof (PM₁₀ - µg/m³ in Brabant)

INDEX

STALEMISSIE

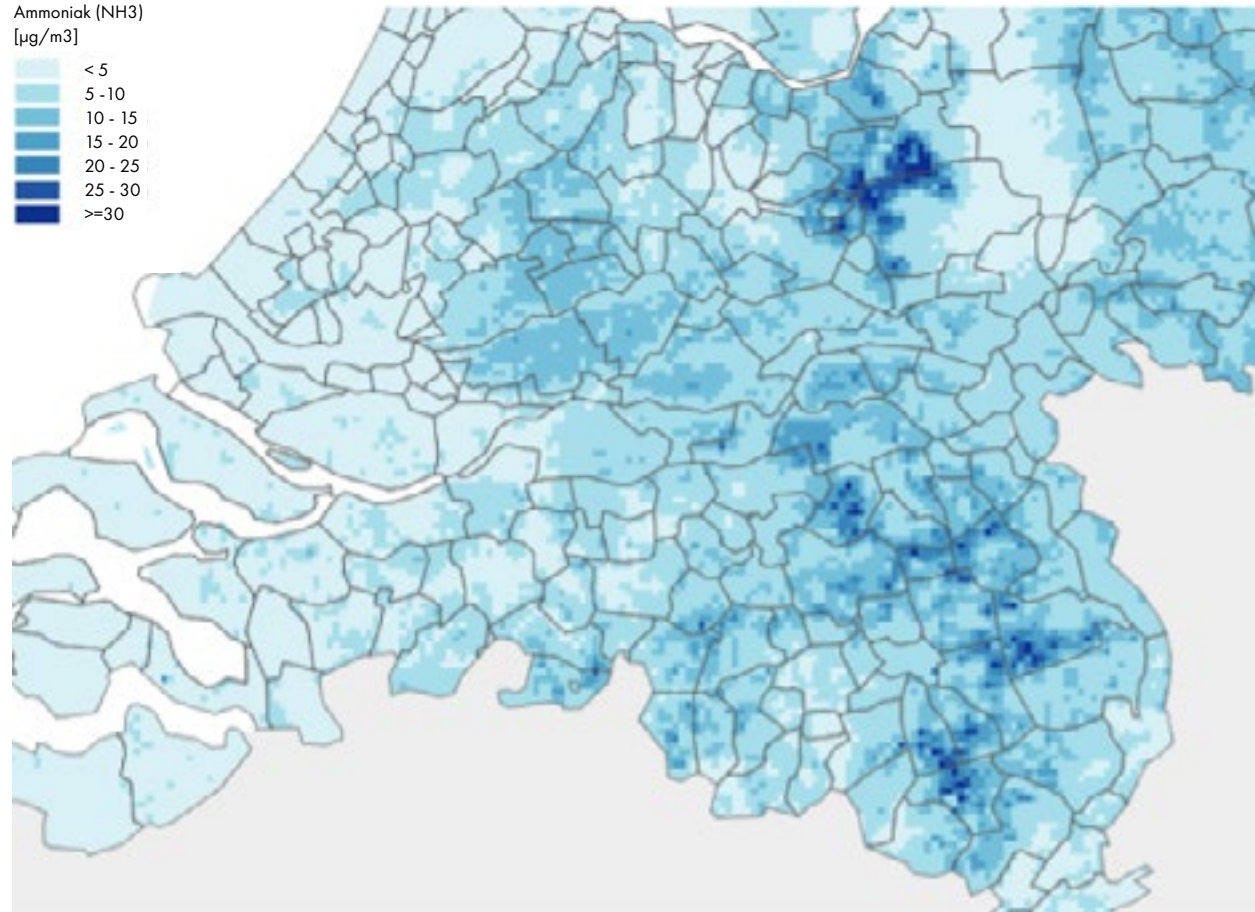
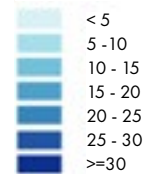
IMPACT OP DE OMGEVING

DIERAANTAL

Ammoniak concentratie

De belangrijkste bron voor ammoniak is de veehouderij. Naast ammoniakemissie uitstallen komt er ammoniak vrij bij de aanwending van mest. In sommige natuurgebieden is de belasting van ammoniak te hoog. Hierdoor worden planten en dieren bedreigd.

Ammoniak (NH₃)
[µg/m³]

De hoogste ammoniak concentratie in Brabant zit in de veedichte gebieden in het oosten van de provincie.

Bron: [Concentratiekaarten](#)

INDEX

STALEMISSIE

IMPACT OP DE OMGEVING

DIERAANTAL

DIERAANTAL

Brabant is een veedichte provincie. Bijna 50% van de Nederlandse varkens zit in een Brabantse stal. Daarom is het belangrijk inzicht te hebben in de dieren aantallen en veehouderijbedrijven in Noord-Brabant.

Om dit te doen, wordt gebruik gemaakt van twee bronnen: het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), dat het aantal dieren uit de gecombineerde opgave weergeeft. En het Bestand Veehouderij Bedrijven ([BVB](#)), dat het aantal dieren dat volgens de WABO-vergunning gehouden mag worden, weergeeft.

INDEX

STALEMISSIE

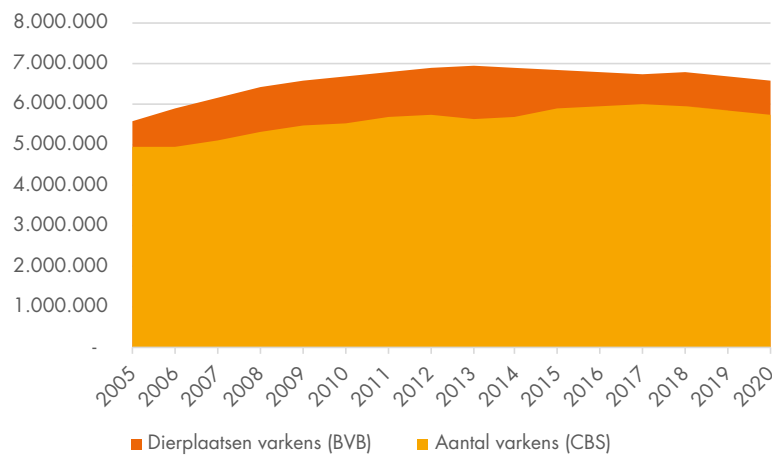
IMPACT OP DE OMGEVING

DIERAANTAL

Varkens

Na de varkenspest epidemie eind jaren '90 is beleid opgesteld om bedrijven te verplaatsen en beëindigen. Dit is de oorzaak van daling in 2001 en 2002. Daarna zijn die dierenplaatsen weer opgevuld. Van 2008 tot en met 2010 mochten dierrechten vrij bewegen tussen de concentratiegebieden. Daardoor was een toename te zien van het aantal varkens in Brabant. Vanwege deze toestroom werd dit in 2010 weer verboden.

Aantal varkens en latente vergunningsruimte

INDEX

STALEMISSIE

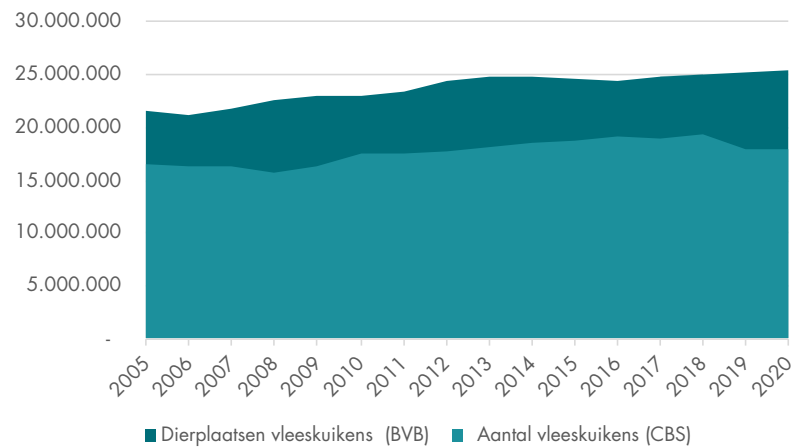
IMPACT OP DE OMGEVING

DIERAANTAL

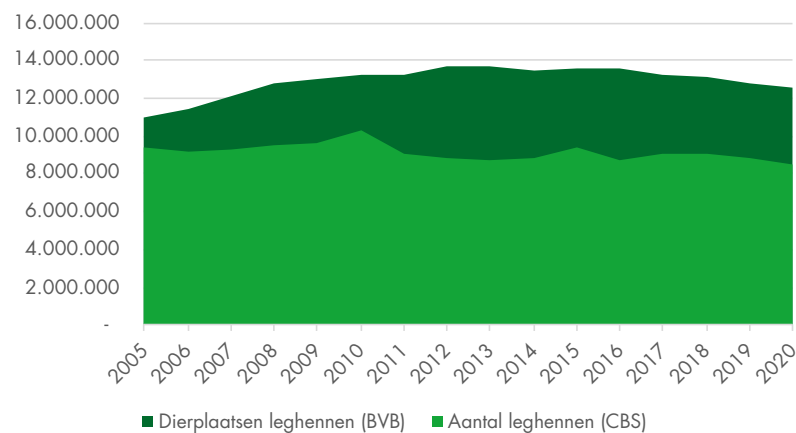
Kippen

Van 2008 tot en met 2010 mochten dierrechten vrij bewegen tussen de concentratiegebieden. Daardoor was een toename te zien van het aantal kippen in Brabant. De trend laat een afname zien van het aantal vergunde dieren vanaf 2016.

Aantal vleeskuikens en latente vergunningsruimte

Aantal leghennen en latente vergunningsruimte

INDEX

STALEMISSIE

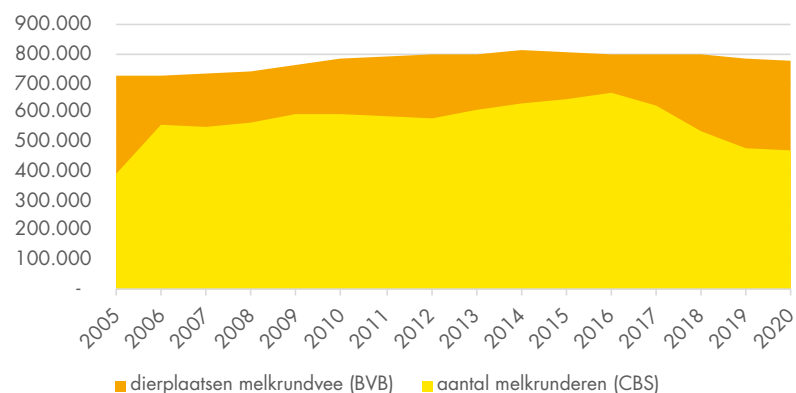
IMPACT OP DE OMGEVING

DIERAANTAL

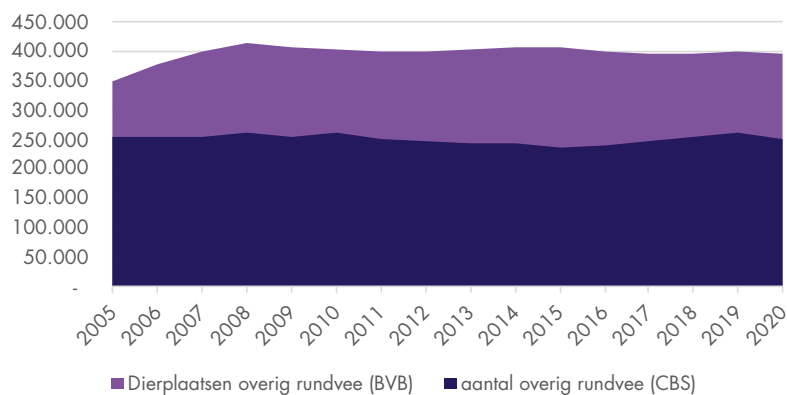
Rundvee

Het valt op dat er een groot verschil is tussen het aantal vergunde melkkoeien en het aantal melkkoeien dat aanwezig is. Dit komt doordat melkveebedrijven geen milieuvergunning hoefden te hebben en alleen een melding moesten doen. Daardoor hebben veel bedrijven meer dieren gemeld dan ze daadwerkelijk hielden.

Aantal melkrunderen en latente vergunningsruimte

Aantal vleesrunderen en latente vergunningsruimte

INDEX

STALEMISSIE

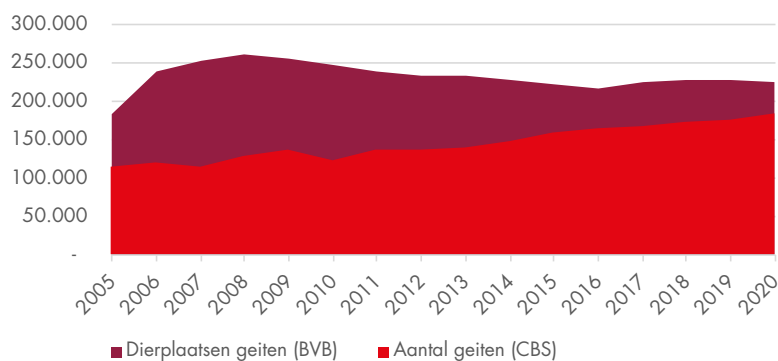
IMPACT OP DE OMGEVING

DIERAANTAL

Geiten

De productie van geitenmelk is nooit beperkt geweest door een quotum. Het aantal geiten is sterk afhankelijk van de vraag naar geitenmelk. Deze is de afgelopen jaren toegenomen, waardoor ook het aantal geiten is toegenomen.

Aantal geiten en latente vergunningsruimte

De daling in 2009 en 2010 is het gevolg van de Q-koorts uitbraak. En de bouwstop voor geiten van 2009 – 2013. Vanaf 2017 bleef het aantal dierplaatsen voor geiten gelijk vanwege het geitenmoratorium, vanaf 2018 neemt het aantal geiten weer toe.

INDEX

STALEMISSIE

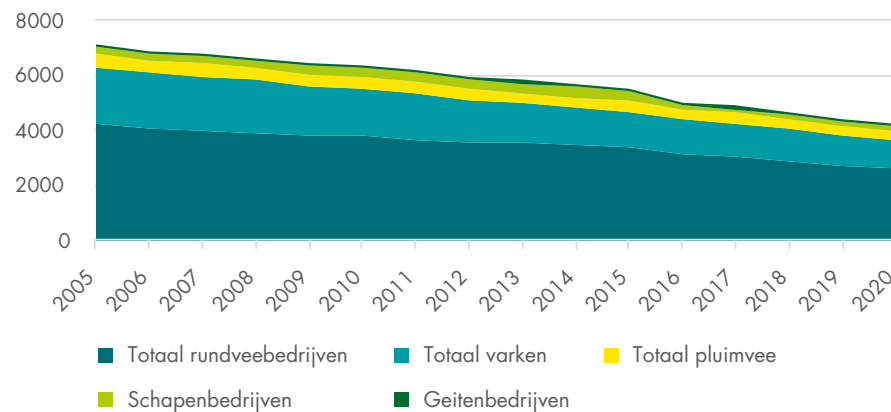
IMPACT OP DE OMGEVING

DIERAANTAL

Bedrijven

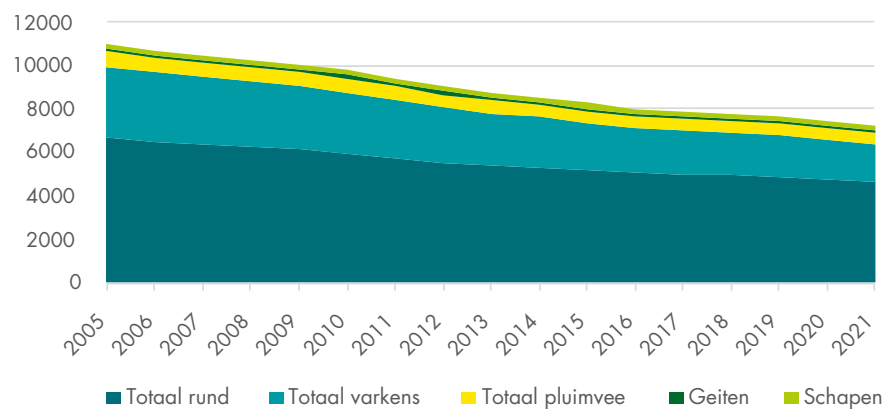
Al jaren vind er een ontwikkeling plaats dat het aantal bedrijven met vee afneemt.

Bedrijfsaantallen volgens CBS

In de periode 2000 – 2020 neemt het aantal bedrijven ieder jaar af. In 2016 is de afname groter. Dit komt niet doordat er meer bedrijven gestopt zijn maar, omdat het CBS de bedrijven anders telt. Vanaf 2016 tellen bedrijven zonder registratie bij de Kamer van Koophandel niet meer mee. In 2020 waren er 4232 veehouderijbedrijven in Brabant.

Aantal bedrijven volgens BVB

INDEX

STALEMISSIE

IMPACT OP DE OMGEVING

DIERAANTAL

Cijfers BVB en CBS

Bestand Veehouderijbedrijven

Het [BVB](#) geeft het aantal vergunde dieren weer. Dit zijn het aantal dieren dat volgens de WABO-vergunning gehouden mag worden. Dit aantal is altijd hoger dan het aantal aanwezige dieren. Bedrijven die willen uitbreiden moeten eerst een vergunning regelen en mogen dan pas dieren houden. Bedrijven die stoppen moeten eerst stoppen met het houden van dieren, pas daarna wordt de vergunning ingetrokken.

CBS

De dieren aantallen uit het CBS zijn afkomstig uit de gecombineerde opgave ('metelling'). De CBS-cijfers laten het aantal dieren zien van bedrijven in Brabant. Indien een bedrijf op meerdere locaties dieren houdt worden deze op het postadres van de veehouder worden geregistreerd.

